

†S. MARGRETHE KAPEL VED MAGLEGAARD

BORNHOLMS ØSTRE HERRED

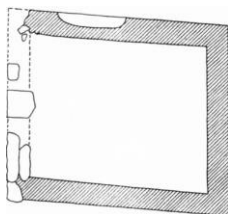
Den 10. april 1432 blev der udstedt et pavebrev¹ til fordel for et nyt kapel i Øster Marie sogn på Bornholm, som ærkebispens landsfoged, væbneren Aage Nielsen havde opført. Det stod indviet til de salige martyrer *S. Mauritii* og *S. Margrethes* ære, men eftersom det endnu ikke var udstyret med sømmeligt inventar og andet til gudstjenesten nødvendigt, og på det at det måtte vinde yndest, bevilgedes der for al fremtid aflad til dem, der søgte det på de to helgeners festdage. I kapellet, der siden blot omtales som Margrethe kapel, læste sognepræsten i Øster Marie hver lørdag en messe for Vor Frue; som fremtidig løn for denne tjeneste skødede Aage Nielsen 19. april 1457 en gård til kaldet², et vederlag, som hans søn og arving, ridderen Niels Aagesen Sparre, 6. januar 1493 øgede med andet gods³. Den betydning, kapellet kan have haft, blev til intet ved reformationen. 1624 anså man fejlagtigt Niels Aagesen for kapellets stifter; det omtales allerede da som ruin: »Fornævnte ridder har ladet opbygge hos sin gård et kapel, hvorudi Guds ord forrettedes af præsten til Østermarkersogn, findes endnu rudera, men dagligen nedfalde og formindskes«⁴. De sidste rester blev fredlyst 1900.

Kapeltomten ligger nordligt i Øster Marie sogn, nær kysten, tæt øst for Aage Nielsens fordums hovedsæde, Maglegaard. Af den godt 8.7 m lange, omkring 7.5 m brede, altså tilnærmelsesvis kvadratiske bygning, står de tre mure, som tilsyneladende helt har været af rå og kløvet kamp, nogenlunde bevaret i indtil meterhøjde. Sylden er gennemgående sat af anselige, kantrejste kløvsten. Vestgavlen er næsten helt fjernet, i dens midte ligger dog endnu en stor tærskelhelle på plads, som viser, hvor kapellets eneste dørsted har været.

KILDER OG HENVISNINGER

M. K. Zahrtmann: Billeder fra Bornholms Historie i Tilknytning til Middelalderens Kapeller, i: Bh. Saml. VIII (1913), s. 170 ff.

¹ Acta pontificum danica III (1431—71), Kbh. 1908, nr. 1651 (10. april 1432). ² Hübertz, nr. 21 (s. 21). ³ Suhms Samlinger I, nr. 2 (s. 44). ⁴ Præsteindberetning 1624, s. 58.

Grundplan af S. Margrethe Kapel, 1: 300, målt af El. M. 1952.